

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

สภาพสังคมในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆด้านอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ความเจริญทางเทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ทุกประเทศทั่วโลกมีการพัฒนาแข่งขันกัน ในทางเศรษฐกิจอย่างเสรี เมื่อสังคมโลกในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป ย่อมส่งผลให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงตามกระแสของโลกาภิวัตน์ สิ่งต่างๆเหล่านี้ทำให้ขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทบต่อความเป็นชุมชนของชนบทไทยจากในอดีตที่เคยเข้มแข็ง มีการพึ่งพาตนเอง แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ทรงจิต พูลลาภ, 2550) หน่วยงานหลายภาคส่วนได้พยายามแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย ให้สามารถอยู่รอดในสังคมที่สับสนนี้ ด้วยเหตุนี้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของคนไทย เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ มีความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลดำรงอยู่อย่างเท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัว และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสแนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอดและยาวนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังทรงย้ายแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติ “พออยู่ พอกิน” ในทรัพยากรที่ตนมีอยู่อย่างพอเพียงและสามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อให้เศรษฐกิจไทยพัฒนาไปอย่างยั่งยืนและมั่นคง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพสามารถนำพาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ในอนาคตและแสวงหาผลประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้ทุกภาคส่วน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมี 3 ห่วง 2 เงื่อนไข (จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2548) ปัจจัยสำคัญที่เป็นแก่นแท้ของ 3 ห่วง คือ 1) ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ไม่สุดโต่งเกินไป 2) การมีเหตุมีผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณ โดยคาดผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น 3) มีภูมิคุ้มกันที่ดี เพื่อเตรียมตัวรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นลักษณะของพลวัต ความพอเพียงจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งที่เป็นไปได้ในอนาคต ภายใต้ 2 เงื่อนไข คือการมีความรู้คู่คุณธรรม เงื่อนไขที่ 1 การมีความรู้ประกอบด้วยความรู้รอบ คือการนำความรู้มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์

กันก่อนนำไปประยุกต์ปฏิบัติ เงื่อนไขที่ 2 คุณธรรม ต้องเสริมสร้างใน 2 ด้าน คือ จิตใจ และด้านการกระทำ ทั้งหมดนี้ นำสู่การพัฒนาอย่างรอบด้าน คือ ชีวิตเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปอย่างสมดุล มั่นคงและยั่งยืน

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการพัฒนาคน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เห็นคุณค่าของการเรียนรู้และเน้นคุณธรรมนำความรู้ ในภาคการศึกษา มีการตื่นตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในดำรงชีวิต เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรม สามารถอยู่กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ พยายามบรรจุไว้ในหลักสูตรทุกระดับอย่างเป็นระบบ เพื่อสอนให้นักเรียนรู้จักพึ่งตนเองและใช้ชีวิตแบบสมดุลทุกด้าน สามารถสร้างคุณค่าให้กับสังคมและปรับตัวอยู่ในโลกาภิวัตน์ได้อย่างมีผลกระทบน้อยที่สุด (สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2550) ในหลักสูตรสาระการเรียนรู้และในห้องเรียน มีการสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียง และประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้จริง

ปรียานุช พิบูลสรารุช (2549) ระบุว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาไทย นับเป็นส่วนสำคัญในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตได้อย่างยั่งยืน เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและพัฒนาประเทศ การจัดการศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นการพัฒนาคนไทยให้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ และสร้างจิตสำนึกที่มั่นคงเข้มแข็งในหลักการดำเนินชีวิต โดยสถานศึกษาสามารถปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปยึดถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตต่อไป

แม้ว่าจะมีการสอดแทรกหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการเรียนการสอนเพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกาภิวัตน์ แต่จากรายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชน ประจำปี 2548-2550 ของสำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เยาวชน (2550) ซึ่งทำการสำรวจ ด้านค่านิยม วัฒนธรรม จริยธรรมและศาสนา พบว่าเยาวชนมีพฤติกรรมการบริโภคนิยมสูง นิยมใช้โทรศัพท์มือถือ คลังโคล้ดารา/นักร้อง รองลงมา ชอบเล่นอินเทอร์เน็ต หรือติดเกม ชอบอิสระ ชอบเที่ยวเตร่ ชอบตามใจตนเอง ชอบนอนดึกตื่นสาย ชอบเลียนแบบ เป็นต้น จากรายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนข้างต้น ผู้วิจัยคิดว่า แม้จะมีการจัดให้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สอดคล้องในหลักสูตรการเรียนการสอน แต่เยาวชนยังมีพฤติกรรมบริโภคนิยม ฟุ่มเฟือย อาจเป็นเพราะเยาวชนยังไม่เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรืออาจมีความเข้าใจแต่ยังไม่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งเยาวชนเป็นวัยที่กำลังปรับตัวจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ มีการแสวงหาอยากทำความเข้าใจในตนเอง หาเอกลักษณ์แห่งตน ถ้าเยาวชนสามารถผ่านประสบการณ์เหล่านี้ไปได้ด้วยดีจะส่งผลให้ เกิดการพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้ามเยาวชนที่ประสบกับปัญหาในการปรับตัวทั้งจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน จะทำให้มีแนวโน้มในการพัฒนาตนเองไปในทางที่ผิด มีปัญหาด้านการเรียน ขาดทักษะในการปรับตัว แก้ไขปัญหา ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เยาวชนกลุ่มนี้มักหาวิธีการชดเชยด้วยการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น หนีเรียน เสพยาเสพติด ในรายที่ร้ายแรงอาจเป็นอันธพาล หรืออาชญากร ได้

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับเยาวชนตามช่วงพัฒนาการของเยาวชน วัชร ทรัพย์มี (2522) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมกลุ่มกับเยาวชน ว่ามีเหมาะสมกับธรรมชาติของเยาวชน และสนองความต้องการของเยาวชนได้ เนื่องจาก เยาวชนต้องการรู้จักตนเอง รู้จักขอบเขต ความสามารถ สิทธิหน้าที่ บทบาทของตนเอง ต้องการยอมรับจากหมู่คณะ และผู้ใหญ่ สอดคล้องกับ วัชร สุวะคำ (2524) กล่าวถึงความเหมาะสมอีกประการหนึ่งของการใช้กิจกรรมแบบกลุ่ม กล่าวเปิดเผย กล่าวพูดมากขึ้น ทั้งนี้เพราะพวกเขา รู้สึกว่า ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม มีความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งเป็นผลจากกระบวนการกลุ่มที่ผลักดันให้มีการอภิปรายเกิดขึ้น

กาญจนา ไชยพันธุ์ (2547) ได้กล่าวถึงกระบวนการกลุ่มว่า คือ การที่บุคคลมารวมกันเพื่อศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มหลายๆฝ่าย ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำผู้ตาม ความคิดฝึกปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและมีการศึกษาจากประสบการณ์ โดยผู้ศึกษาจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในประสบการณ์ การเรียนรู้ที่จัดขึ้น สอดคล้องกับ ทิศนา เขมมณี (2545) ที่ได้ให้ความหมายของกระบวนการกลุ่มว่า คือ ความรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการปฏิบัติงานจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นขึ้นอยู่กับพลังผลักดันที่เกิดขึ้นจากองค์ประกอบต่างๆของกลุ่ม

จากการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มผู้วิจัยพบว่า กระบวนการกลุ่มซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดกิจกรรมที่จัดให้สมาชิกได้ร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อช่วยให้ สมาชิกเข้าใจถึงพฤติกรรมของตน พัฒนาตนเองซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมสัมพันธภาพและการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดจะมาใช้ในการพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเยาวชน เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

2. คำถามการวิจัย

- 2.1 เยาวชนมีความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด
- 2.2 การใช้กระบวนการกลุ่มสามารถพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนได้หรือไม่
- 2.3 เครื่องช่วยเยาวชนสามารถสร้าง โครงงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้หรือไม่

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 เพื่อศึกษาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน
- 3.2 เพื่อศึกษาผลของกระบวนการกลุ่มต่อการพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนและการสร้างเครื่องช่วยเยาวชน
- 3.3 เพื่อประเมินโครงงานเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเครื่องช่วยเยาวชน

4. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 4.1 เยาวชนที่ได้รับการพัฒนาจากโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครื่องช่วยเยาวชน สามารถขยายความรู้ความเข้าใจสู่เยาวชนคนอื่นได้ โดยการสร้างเครื่องช่วย
- 4.2 ได้แนวทางในการพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนเพื่อให้เยาวชนได้มีความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 4.3 การพัฒนาเครื่องช่วยเยาวชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเยาวชนเป็นวิธีการที่ตรงกับความต้องการและพัฒนาการของเยาวชน เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาอื่นๆ ที่น่าสนใจ และสามารถพัฒนาเยาวชนในด้านต่างๆอย่างเป็นรูปธรรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- 4.4 โปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเยาวชนและการสร้างเครื่องช่วยเป็นวิธีการหนึ่งในการบูรณาการหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในสาระวิชาต่างๆ

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา ความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน และการพัฒนาโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน โดยทำการวิจัย 4 ระยะ คือระยะที่ 1 สำรวจระดับความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนชาย-หญิง อายุระหว่าง 15-18 ปี จำนวน 437 คน กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ระยะที่ 2 เป็นการสร้างโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชน ระยะที่ 3 เป็นศึกษาประสิทธิผลโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายของเยาวชน ระยะที่ 4 ประเมินโครงการเครือข่ายเยาวชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยดำเนินการวิจัยในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ถึงภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 รวมระยะเวลาดำเนินการ (มกราคม 2551-เมษายน 2553)

6. นิยามปฏิบัติการ

ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปตัวแปรในการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน หมายถึง ความเข้าใจของเยาวชนในหลักการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ภายใต้อิทธิพลของเงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม สามารถวัดได้โดยแบบวัด 2 ชุด แบ่งออกเป็นแบบวัดความคิดเห็น จำนวน 20 ข้อ และแบบวัดเชิงสถานการณ์ จำนวน 5 ข้อ ลักษณะของแบบวัดประเมินค่า (Rating scale) 4 ระดับ ตั้งแต่ “เห็นด้วยมากที่สุด” ถึง “เห็นด้วยน้อยที่สุด” คะแนนความเข้าใจคือคะแนนรวมของแบบวัดทั้ง 2 ชุด ผู้ตอบได้คะแนนมากถือว่าเป็นผู้มีความเข้าใจต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากและผู้ตอบได้คะแนนน้อยถือว่าเป็นผู้มีความเข้าใจต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

6.2 การเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน หมายถึง การกระทำของเยาวชนที่สอดคล้อง ตามหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามคุณลักษณะ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข สามารถวัดได้โดยแบบวัดความเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจ มีลักษณะเป็นมาตรประเมินค่า 5 ระดับ ผู้ที่ทำคะแนนจากแบบวัดความเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มาก หมายความว่ามีความเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ผู้ที่ทำคะแนนจากแบบวัดความเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้น้อยหมายความว่ามีความเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

6.3 โปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการสร้างเครือข่ายเยาวชน หมายถึง กระบวนการที่จัดประสบการณ์ให้สมาชิกได้ปฏิบัติร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เยาวชนมีความสามารถในการแปลความ ตีความ และขยายความ ในหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เยาวชนมีความสามารถนำความรู้ในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปสร้างเครือข่ายต่อไป มีขั้นตอนการจัดกระบวนการกลุ่ม 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นจัดกิจกรรม 3) ขั้นสรุป ซึ่งผู้วิจัยสร้างเป็นโปรแกรมกระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสร้างเครือข่ายเยาวชน จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 45-60 นาที โดยผู้วิจัยเป็นผู้นำกลุ่ม

6.4 การสร้างเครือข่ายของเยาวชน หมายถึง การรวมกลุ่มของเยาวชน ที่แลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกัน หรือทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชนและร่วมสร้างผลงานของเครือข่าย คือ โครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน

6.5 โครงการเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเยาวชน หมายถึง กิจกรรมของเยาวชนเพื่อพัฒนาความเข้าใจและการเข้าถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดย มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ ดำเนินการเป็นขั้นตอน และโครงการดังกล่าวต้องแสดง ถึงความเข้าใจในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง และสามารถ นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง และประเมินประสิทธิผลโดยมีหัวข้อในการประเมินโครงการดังนี้ 1) ความสำคัญของการจัดทำโครงการ 2) เนื้อหาของโครงการ 3) การเขียนรายงานโครงการ 4) การแสดงผลงาน